

Tage Benjamúsen, stjóri í Føroya Banka

Eyður á Rógvi, stjóri í Sparikassanum

Umleið 5000 fólk eru arbeiðsleys (savnsmynd)

Jørn Astrup Hansen, stjóri í Sjóvinnubankanum

Jóannes Dalsgaard, stjóri í Húsálansgrunninum

Sethúsaeigari um peningastovnarnar:

Ein spurningur um pening – og als ikki um menniskju

-Tað er beinleiðis ósatt, tá peningastovnar og Húsálansgrunnurin siga, at fólk kunnu fáa sømdir, um tey ikki megna at halda skyldur sínar, sigur Sofus Hansen, sum í meir enn eitt ár hevur roynt at gera vart við seg. Higartil hevur alt verið til fánýtis. Á tollaksmessu fekk hann boðini at húsini skuldu lýsast á tvingsilsølu, men at teir vildu vera lagaligir og ikki koyra familjuna út á gøtuni fyri jól!

Peningastovnarnir hava trupulleikar av kroystum sethúsaeigarum. Arbeiðsloysið, hækkaðu avgjöldini, skattur o.a. hevur bert ført við sær, at fólk eru komin enn longur út í ófærið.

Avtalan millum peningastovnar og Húsálansgrunnin, sum skuldu bota um stöðuna hjá sethúsaeigarum, gevur í veruleikanum ongan bata.

Sofus Hansen í Kollafirði, er talandi dømi um, hvussu lítið tað er eftirfarandi, tá peningastovnar siga, at teir eru sinnar hjá hjálpa sethúsaeigarum. Familjan er foreldur og fyra børn.

Boðaði frá í góðari tíð
Í oktober 1992 fekk Sofus Hansen, boð um, at arbeiði ikki var til hansara eftir 15. november sama ár. Hann arbeiddi tá hjá Landsverkfrøðinginum við tunnilsgerðini har norðuri. Hann fór beinanvegin at tosa við Sparikassan, um

umleggjan av lánum, nú figgarstøðan fór at broytast.

Sofus Hansen hevði tó ikki ímyndað sær, at henda "gongdin" millum peningastovnar og Húsálansgrunn skuldi gerast so long og drúgv, uttan at nakað ítøkiligt spurdist burtúr, fyrr enn nú, tá boðini um tvingilsølu komu.

Nú skriva vit 6. januar 1994, og enn hevur Sofus Hansen ikki fingið nakra avtalu, hóast hann at kalla hvønn mánaða síðani 10. oktober 1992, hevur vent sær til peningastovnarnar. - Tá tosaði við Sparikassan fyrstu ferð, og 1. januar 1993 samdust vit um eina avtalu, men Húsálansgrunnurin vildi ikki góðtaka hana.

Ongin avtala og støðan versnar

1. februar fór eg at tosa við Húsálansgrunnin og greiddi har frá støðuni við arbeiðsloysi o.s.fr..

Eg boðaði frá, at tá mai

mánaði kom, fóru vit ikki at verða før fyri at halda okkara skyldur longur.

- Tá komið var út í mai mánaða, fekk eg frítíðarpening, men hann var mótroknaður í ískoytisveitingini á Almennastovni, sum eg fekk haðani, av tí at eg ikki fekk fult útgjald frá Arbeiðsloysisskipanini.

- Eg visti, at skattarokning, sum var 11.000 krónur fór at koma, og hon kom samstundis, sum tey tóku frítíðarpeningin.

- Úrslitið varð, at eg einki fekk frá Almennastovni, misti frítíðarpeningin og at eg noyddist at gjalda skattarokningina.

Alt hetta førði við sær, at figgarstøðan hjá familjuni í Kollafirði nú er vónleys, hóast tey frá byrjanini hava gjørt vart við stöðuna í peningastovnunum.

Støðan er heldur ikki batnað viðvíkjandi arbeiðsloysinum síðani 10. oktober 1992, og peningastovnarnir hava als einki gjørt fyri at

geva familjuni ein møguleika at fóta sær.

Teir lúgva fyri fólk

Tað er annars tað, sum stjórnarnir á peningastovnunum hava ført fram í fjølmiðlum: Fólk skulu tosa við sín peningastovn um eina avtalu: Tað er eingin loysn bert at gevast at gjalda, tí skuldina sleppa húsaeigarnir ikki undan kortini o.s.fr..

Sethúsaeigarin í Kollafirði hevur varhugan av, at peningastovnarnir ikki eru sinnar at gera nakað fyri sethúsaeigarar, sum skylda minni enn eina mió. krónur:

- Eg byggi húsin sjálvur í 1987, og tey kostaðu 700.000 krónur. Húsaleigan var 7.200 krónur um mánaðin, so tað skuldi verið ein møguleiki at fingið eina avtalu soleiðis, at vit høvdu kunnað svarað hvørjum sítt, um hetta var gjørt í góðari tíð.

- Nú er lánið umleið 850.000 krónur, við tí sum er komið til, síðani vit góvust at gjalda.

Spurningur um krónur og oyru

- Tað tykst sum peningastovnarnir ikki lýsa hús á tvingsilsølu, har lánini eru undir eina mió. krónur, tí tá missa peningastovnarnir ongan pening kortini.

- Eru lánini meir enn milliónaupphæddin, missa teir so nógvan pening, at teir ikki hava ráð at lata fólk bíða við at gjalda.

Hetta visir, at tað hjá peningastovnunum bert snýr seg um krónur og oyru, og at menniskjansligu avleiðingarnar als einki hava at týða fyri teir.

- Mín niðurstøða er, at øll tala hjá peningastovnunum um at hjálpa sethúsaeigarum í trongstöðu, er ein stór lygn, og at teir bert draga úðina út, fyri at vita, um fólk gevast á hondum ella flyta av landinum.

- Hvat hava peningastovnarnir svarað tær, tá tú áhaldandi hevur bíðið um eina avtalu?

Teir hava bíðið meg bíða

ella geva tol, at teir arbeida við málinum o.s.fr. Seinast hava teir bíðið meg farið á Almennastovna at biðja tey gera eitt uppskot fyri meg, men tað vil eg ikki.

- Mín meining er tann, at tá tað kemur so langt, at tú skalt lata teg úr fyri øllum, so er tað ovboðið. Tað er nóg ringt sum er.

Fer ikki við góðum

Seinasta útspælið frá Sparikassanum var tollaksmessudag) tá boðini komu, at húsini fóru at verða lýst á tvingsilsølu fyrsta dagin.

Sofus Hansen fekk tó at vita, at teir vildu verða lagalig, og ikki seta familjuna á gøtuni fyri jól.

Sofus Hansen: - Eg fari ikki við góðum, tí eg vil krevja mín rætt, sum Fíggiargrunnurin av 1992 hevur ásett. Hava húsini ikki meir enn 350.000 krónur í virði, so skulu lánini eisini niðurskrivast til somu upphædd.

